

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Meklēt Juristu](#) > [Sameklēt Ekspertu](#) > Portugal

Sameklēt ekspertu

Saturu nodrošina

Portugāle

Portugāle

I. Ekspertu saraksti un reģistri

Izņemot Ekspropriācijas kodeksā paredzēto procesu, Portugālē nav cita oficiāla ekspertu saraksta vai reģistra. Ekspropriācijas kodekss (apstiprināts ar 18. septembra Likumu Nr. 168/99) paredz sarakstā iekļautu ekspertu iesaistīšanos procesā, kas ir saistīts ar ekspropriācijas pasludināšanu par sabiedriski lietderīgu, un procesā, kas ir saistīts ar administratīva valdījuma izpildi, ieskaitot abu procesu arbitrāžas un apelācijas stadijas.

Eksperta veiktie izvērtējumi un pārbaudes konkrēti noslēdzas ar taisnīgas atlīdzības noteikšanu izmaksai personai, kurai atsavināts īpašums. Šai summai jābalstās uz atlīdzības aprēķiniem nepieciešamo faktu konstatēšanu.

Saskaņā ar [10. maija dekrētlīkumu Nr. 125/2002](#), ar ko regulē eksperta un šķīrējtiesneša pienākumu izpildi minētajos procesos, [Tieslietu ģenerāldirektorāts \(DGAJ\)](#) ir par [oficiālā ekspertu saraksta](#) publicēšanu un aktualizēšanu, kā arī ekspertu atlases un pieņemšanas procedūru sekmēšanu atbildīgā Portugāles iestāde. Ekspertam jo īpaši ir uzdevums:

1. prognozēt ekspropriācijas izmaksas;
2. veikt apsekojumus;
3. veikt izvērtēšanu;
4. piedalīties šķīrējtiesas procesā.

Ekspertus no oficiālā saraksta ieceļ arī gadījumos, kad likums atļauj atsavināt kustamo īpašumu, jo īpaši saskaņā ar [6. jūlija likuma Nr. 13/85](#) (Portugāles kultūras mantojuma likums) 16. pantu.

Ekspertu sarakstu aktualizē, to periodiski pārskatot.

Portugālē nav ekspertu meklēšanas rīka.

II. Eksperta kvalifikācija

Kandidātiem, lai tie tiktu ierakstīti sarakstā, ir jāatbilst šādām prasībām:

1. iegūta atbilstoša augstākā izglītība, kas norādīta [9. jūlija rīkojumā Nr. 788/2004](#);
2. sasnieguši vismaz 18 gadus vecumu;
3. tiem nav noteikts aizliegums ieņemt valsts amatu vai pildīt pienākumus, kas ir jāpilda ekspertam;
4. tiem ir pienākumu izpildei vajadzīgais fiziskais spēks un garīgā sagatavotība;
5. tiem jāievēro obligātās vakcinācijas prasības.

III. Ekspertu atlīdzība

Tiesas iecelti eksperti nevar saņemt maksājumus avansā.

Eksperta atlīdzību nosaka saskaņā ar Noteikumu par procesuālajām izmaksām, kas apstiprināti ar 26. februāra [dekrētlīkumu Nr. 34/2008](#) 17. pantu un IV tabulā noteiktajā kārtībā, un tā ir no 1 līdz 10 norēķinu

vienībām (*UC*) (vienas vienības vērtība ir 102,00 EUR). Portugāles konstitucionālā tiesa 2017. gada 1. februārī saistoši pasludināja, ka noteikums, kas liedz ekspertam saņemt atlīdzību, kuri pārsniedz 10 *UC* (1020,00 EUR), neatbilst konstitūcijai proporcionalitātes principa dēļ.

Ja ekspertu izraugās tiesnesis, ceļa izdevumus apmaksā iepriekš.

Pienākums maksāt atlīdzību ekspertam sadalās šādi.

Civilprocess

Tiesāšanās izmaksas ietver atlīdzību ekspertam. Katrs lietas dalībnieks pats sedz lietas dalībnieka tiesāšanās izmaksas un tā pārstāvja izmaksas. Tiesa par labu lietas dalībniekam, kurš pilnībā uzvarējis lietu, nosaka atlīdzināt izmaksas, kas bijušas nepieciešamas, lai efektīvi īstenotu vai aizstāvētu tiesības pret lietas dalībnieku, kuram spriedums bijis nelabvēlīgs.

Ja spriedums ir daļēji labvēlīgs lietas dalībniekam, tiesa taisnīgi sadala izmaksu atlīdzinājumu vai nosaka, ka nevienam no dalībniekiem nav tiesību uz atlīdzinājumu. Balstoties uz procesa rezultātu, valstij ir tiesības uz valstij radušos tiesāšanās izmaksu atlīdzinājumu no lietas dalībniekiem, ja šādas izmaksas nav paredzēts izslēgt no tiesas nodevas maksājumiem.

Kriminālprocess

Valsts sedz kriminālprocesa, tostarp izpildu procesa, rīkošanai nepieciešamās izmaksas. Ja apsūdzētais tiek likumīgi notiesāts, tam ir pienākums atmaksāt valstij fiksētu summu par citiem izdevumiem, kurus sākotnēji ir segusi valsts, piemēram, transporta izdevumiem vai laboratoriju veiktām pārbaudēm. Tomēr fiksēto summu var piemērot tikai tad, ja procesa laikā ekspertam ir lūgts sniegt atzinumu.

Puses attiecībā uz eksperta atlīdzību nevar saņemt juridisko palīdzību.

IV. Ekspertu atbildība

Portugāles noteikumos nav atsevišķas normas, kas attiektos uz eksperta atbildību, taču piemēro vispārējos noteikumus (par deliktu un līgumu tiesībām).

Tomēr ekspertam, lai tas netiktu atcelts, ir jāveic savi pienākumi ar pienācīgu rūpību, jo, ja eksperts pārkāpj pienākumu sadarboties ar tiesu, tiesnesis tam var piemērot naudas sodu. Tiesa var arī atstādināt ekspertu no procesa, ja eksperta darbības tiek atzītas par nolaidīgām (piemēram, ja eksperts noteiktajā termiņā neiesniedz eksperta atzinumu).

Ieceltajiem ekspertiem ir noteikti jāuzņemas nodrošināt tiem uzticētā uzdevuma izpildi, izņemot, ja tie ir civildienesta ierēdņi un tas tiem traucē pildīt savus pienākumus.

Ekspertiem nav pienākuma apdrošināt savu profesionālo darbību pret iespējamo civiltiesisko atbildību.

Likums neierobežo eksperta civiltiesisko atbildību.

V. Papildu informācija par ekspertīzes procesu

Galvenie Portugāles tiesu ekspertīzes juridiskie noteikumi ir [Civilprocesa kodeksa](#) 467.–489. pants un [Kriminālprocesa kodeksa](#) 151.–163. pants. Noteikumi angļu valodā tiešsaistē nav pieejami.

Eksperta iecelšanas vispārējie principi civillietu tiesā, krimināltiesā un administratīvajā tiesā ir līdzīgi. Eksperta amats nav aizsargāts.

Portugāles tiesību sistēma nenošķir lieciniekus ekspertus, tehniskos ekspertus, tiesību ekspertus un citus ekspertus.

Kā minēts iepriekš, nav oficiāla ekspertu saraksta, izņemot saskaņā ar Ekspropriācijas kodeksu iecelto ekspertu sarakstu. Ekspertus regulāri izmanto kā kriminālprocesā, tā civilprocesā.

1. Ekspertu iecelšana

Civilprocesā ekspertu var iecelt vienīgi tiesa. Kriminālprocesā izmeklēšanas stadijā ekspertu var iecelt prokurors.

Ekspertus var iecelt arī iepriekšējā vai pirmstiesas procesa vajadzībām.

1.a. Tiesas veiktā iecelšana

Tiesa var iecelt ekspertu pēc puses pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas. Sacīkstes procesā tiesa uzdod ekspertam iesniegt pierādījumus, ja lēmums ir atkarīgs no tādu faktu izvērtēšanas, kam ir nepieciešamas zinātniskas zināšanas.

Eksperta iecelšana civillietu tiesā, krimināltiesā un administratīvajā tiesā procesuāli neatšķiras.

Uz iemesliem, kas ekspertam liedz pildīt savus pienākumus vai liek atbrīvot no tiem, atkarībā no apstākļiem var norādīt gan pašas puses, gan pats ieceltais eksperts.

Mutatis mutandis piemēro noteikumus par noraidījuma pieteikšanu tiesnešiem.

Suverēno struktūru vai līdzvērtīgu autonomo reģionu struktūru amatpersonas ir atbrīvotas no eksperta pienākumu pildīšanas. Tas pats attiecas uz personām, kurām likums paredz līdzīgu statusu, piemēram, prokuroriem, kad tie pilda savus pienākumus, vai ārvalstu diplomātiskajiem pārstāvjiem.

No iestāšanās lietā kā ekspertam var atbrīvot ikvienu personu, kura atsauca uz personiskiem iemesliem.

Ja ekspertu ieceļ tiesa, tā izmanto ekspertu sarakstu vai reģistru, izņemot medicīnas ekspertīzes jomā, kas ar likumu ir noteikta publiskas institūcijas kompetencē: [Instituto Nacional de Medicina Legal e Ciências Forenses](#).

Tiesa plaši seko praksei ekspertu iecelšanai no reģistra.

1.b. Pušu veiktā iecelšana

Tiesa var iecelt ekspertu pēc puses pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas. Sacīkstes procesā tiesa uzdod ekspertam iesniegt pierādījumus, ja lēmums ir atkarīgs no tādu faktu izvērtēšanas, kam ir nepieciešamas zinātniskas zināšanas.

Pusēm nav tiesību iecelt ekspertu, tikai ierosināt tā kandidatūru.

Civilprocesā puses var kopīgi iecelt ekspertu. Šādos gadījumos ar vienu vai vairākiem pušu ieceltiem ekspertiem sadarbojas tiesas iecelts eksperts.

2. Procedūra

2.a. Civilprocess

Eksperta atzinumā un/vai tiesvedības procesā ekspertam nav jāievēro nekādas īpašas prasības, piemēram, judikatūra.

Tiesa neuzrauga un nekontrolē eksperta izmeklēšanas gaitu. Ja tehnisku vai profesionālu iemeslu dēļ atzinumu nevar sagatavot tiesneša noteiktajā termiņā, par to nekavējoties jāinformē tiesa, lai tā iespējami drīz ieceltu jaunu ekspertu.

Eksperta darba kvalitātes kontrole netiek veikta.

Tiesai eksperta atzinums nav saistošs. Tiesa var izdarīt citus apsvērumus un pieņemt lēmumu, kas atšķiras no eksperta atzinuma. Tomēr tā noraidīšanai jābalstās uz tehniskiem iemesliem, un tā ir jāpamato.

Nav procedūras, kurā eksperti pirms iztiesāšanas tiktos vai tos pirms iztiesāšanas izjautātu pretējā puse, lai sašaurinātu jautājumu loku un tiesa izprastu viedokļu atšķirību.

Puses var sniegt palīdzību un darīt ekspertam pieejamus savus apsvērumus, lai tas ņemtu tos vērā. Tās arī sniedz paskaidrojumus, ko eksperts uzskata par vajadzīgiem. Ja ekspertīzes procesā piedalās tiesnesis, tas arī var izteikt lūgumus, ko uzskata par lietderīgiem saistībā ar konkrēto procesu.

Eksperts var izmantot visus nepieciešamos līdzekļus, lai pienācīgi veiktu savus pienākumus, īstenot lietderīgus pasākumus vai lūgt skaidrojumus, kā arī lūgt piekļuvi lietas materiālos esošajai informācijai.

Ekspertam jo īpaši nav jāriko sanāksmes ar pušu piedalīšanos, lai iegūtu to piezīmes.

1. Eksperta atzinums

Ekspertam savā atzinumā nav jāpieturas pie obligātas shēmas.

Ja ekspertīzi veic koleģiāli un starp ekspertiem nav vienprātības, eksperti, kuri ir pretējās domās, norāda savas nostājas pamatojumu.

Ekspertiem nav pienākuma sniegt provizorisku atzinumu.

Ekspertiem ir pienākums uz pušu argumentiem norādīt tikai gala atzinumā.

Eksperta atzinumā un/vai tiesvedības procesā ekspertam nav jāievēro nekādas citas īpašas prasības, piemēram, judikatūra.

Ir gadījumi, kad ekspertam ir jāizstrādā papildu atzinums, ja tiesa uzdod papildu jautājumus vai uzliek ekspertam pienākumu skaidrot atzinumu.

Eksperti savu atzinumu sniedz rakstiski.

2. Tiesas sēde

Ja to ir pieprasījusi kāda no pusēm vai ja tā likusi tiesa, eksperts piedalās nobeiguma sēdē, lai sniegtu ar zvērestu apliecinātus paskaidrojumus, ko tam ir lūgts sniegt.

2.b. Citi jautājumi

(atbildes uz šiem jautājumiem ir norādītas citās veidlapas daļās, zemāk tās ir pilnībā dublētas)

Eksperta atzinumā un/vai tiesvedības procesā ekspertam nav jāievēro nekādas citas īpašas prasības, piemēram, judikatūra.

Tiesa neuzrauga un nekontrolē eksperta izmeklēšanas gaitu.

Eksperta darba kvalitātes kontrole netiek veikta.

Puses var apstrīdēt atzinumu ar liecībām, kā arī iesniedzot cita eksperta atzinumu, kamēr tiesa nav pieņēmusi lēmumu par lietu.

Tiesai eksperta atzinums būtībā ir saistošs. Ja tiesa lemj citādi, tai ir jāpamato, kādēļ tā nav piekritusi eksperta atzinumam.

Nav procedūras, kurā eksperti pirms iztiesāšanas tiktos vai tos pirms iztiesāšanas izjautātu pretējā puse, lai sašaurinātu jautājumu loku un tiesa izprastu viedokļu atšķirību.

Ekspertiem procesa laikā ir ļauts sazināties ar pusēm.

Puses parasti var piedalīties ekspertīzes izmeklēšanas veikšanā, izteikt piezīmes un atbildēt uz eksperta uzdotajiem jautājumiem.

Ekspertam jo īpaši nav jāriko sanāksmes ar pušu piedalīšanos, lai iegūtu to piezīmes.

Šeit sniegtā informācija tika iegūta projektā "Find an Expert" no valstu kontaktpersonām, kuras deleģējis [Eiropas ekspertīzes un ekspertu institūts EEEI](#).

■ Lapa atjaunināta: 07/04/2024

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.